

Hoenwaard 2030

Reactienota kennisgeving voornemen en participatie

Onderwerp: Eerste beantwoording van de reacties op de kennisgeving voornemen en participatie Hoenwaard 2030

Datum: 1 februari 2024

Van: Projectteam Hoenwaard 2030

Kennisgeving voornemen en participatie

Op 20 september 2023 is het gezamenlijk voornemen van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en het college van Dijkgraaf en Heemraden van Waterschap Vallei en Veluwe gepubliceerd om de ecologische waterkwaliteit, de natuur, de kades en het gemaal binnen de Hoenwaard te verbeteren.

De Hoenwaard is één van de uiterwaarden langs de IJssel ten oosten van Heerde en Hattem. In de afgelopen jaren zijn veel ontwikkelingen en projecten gestart in en om de Hoenwaard. In 2016 is geconstateerd dat (te) weinig samenhang en coördinatie bestond tussen deze initiatieven. Hiertoe is in 2017, in een gezamenlijk proces met alle betrokkenen, gestart met het verkennen van een toekomstbeeld voor de Hoenwaard. In 2018 is door de bestuurlijke begeleidingsgroep ingestemd met het Toekomstperspectief Levendige Hoenwaard. Vervolgens is dit uitgewerkt tot het gebiedsplan Hoenwaard 2030. In 2021 heeft de bestuurlijke begeleidingsgroep hiermee ingestemd. Provincie Gelderland, Rijkswaterstaat, Waterschap Vallei en Veluwe, gemeente Hattem en gemeente Heerde zijn van plan het gebied te ontwikkelen op basis van dit gebiedsplan.

Het gebiedsplan met de daarin opgenomen opgaven en maatregelen vormt de basis van de planuitwerking. In de planuitwerking wordt toegewerkt naar een uitvoeringsgereed inrichtingsplan.

Waarover kon men meedenken?

Al eerder was het voor eenieder mogelijk mee te denken. Middels de 'Kennisgeving voornemen en participatie' hebben de overheidsorganisaties iedereen nogmaals gevraagd om mee te denken, suggesties te doen, ideeën in te brengen en eventuele alternatieven aan te dragen voor de mogelijke maatregelen voor de opgaven in het gebied. Dat zijn in ieder geval:

1. Het verbeteren van de waterkwaliteit (Kader Richtlijn Water), zoals de aanleg van nevengeulen, het verlagen van uiterwaarde, het plaatsen van rivierhout en de realisatie van natuurvriendelijke oevers;
2. Het verbeteren en versterken van natuur (opgaven Natura 2000 Rijntakken en Gelders Natuurnetwerk), door onder andere de aanleg van hardhoutooibos, het inrichten van natuur en het versterken van leefgebied voor weidevogels en diverse planten- en diersoorten;
3. De aanpak van kades en vernieuwen van het gemaal. Met aandachtspunten zoals de toegankelijkheid van de kade, agrarisch medegebruik van de kade, een brug voor

landbouwvoertuigen en recreanten en het behoud of aanpassen van de sloten voor ontwatering.

Daarnaast is gevraagd om een reactie op:

1. Het invulling geven aan toekomstperspectief door creëren ontwikkelruimte. Daarmee kunnen agrariërs een overgang maken naar natuurinclusieve landbouw of worden kleinschalige ontwikkelingen voor recreatie mogelijk;
2. Het stimuleren van natuurinclusieve landbouw. Voor de Hoenwaard zetten we in op maatregelen die passen bij de ondernemers in dit gebied en bij het gebied zelf, zowel landbouwkundig als qua natuurversterking;
3. De verbetering van de recreatieve kwaliteit van de hele Hoenwaard (onder andere inrichting Noordkop en ontwikkelen van kleinschalige recreatie).

De ingediende reacties worden getoetst aan de in de kennisgeving opgenomen kaders. De aangedragen oplossing moet:

1. Passen binnen het gebiedsplan Hoenwaard 2030;
2. Redelijkerwijs een oplossing bieden voor de opgave(n);
3. Technisch uitvoerbaar, betaalbaar en juridisch haalbaar zijn;
4. Duurzaam en beheerbaar zijn;
5. Passen binnen de voorgenomen planning.

Van 20 september tot en met 1 november 2023 kon men digitaal, mondeling of per post een reactie indienen voor maatregelen in het project Hoenwaard 2030.

Beantwoording ingediende reacties

In deze reactienota is een eerste beoordeling van de ingediende reacties opgenomen. In de komende maanden vindt een aanvullende beoordeling van de kansrijkheid plaats. Dit gebeurt aan de hand van bovengenoemde kaders (1 tot en met 5) op basis van een kwalitatieve beoordeling (expert judgement). Dit betekent dat specialisten op basis van hun kennis en ervaring een beoordeling doen. Besluitvorming hiervan vindt plaats door de bestuurlijke begeleidingsgroep (BBG).

De definitieve beantwoording van de ingediende reacties met een toelichting op welke wijze de reactie wordt meegenomen in het gebiedsproces vindt plaats met de besluitvorming over de projectbesluiten (zie hieronder).

Procedure projectbesluit en vergunningen

De maatregelen uit het nog op te stellen inrichtingsplan worden uiteindelijk opgenomen in de volgende twee projectbesluiten:

- Een (ontwerp-) projectbesluit vastgesteld door de Minister waarin het voorkeursalternatief (maatregelen KRW-opgave) is uitgewerkt;
- Een (ontwerp-) projectbesluit vastgesteld door Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland waarin het voorkeursalternatief (natuur, de maatregelen voor het Natura 2000 gebied Rijntakken, en de aanpassing van het gemaal en kades in beheer bij het waterschap) is uitgewerkt.

Naast deze twee projectbesluiten zullen nog meer besluiten nodig zijn om alle maatregelen te kunnen realiseren. Deze besluiten zullen samen met de projectbesluiten gecoördineerd ter inzage worden gelegd. Dit zal naar verwachting medio 2025 zijn.

Ingediende reacties

Naar aanleiding van de gepubliceerde kennisgeving zijn in totaal 10 reacties ingediend. Alle reacties zijn binnen de gestelde termijn ingediend. Samengevat gaat het over de volgende reacties:

Indiener	Reactie	Wie
1	Regeneratieve boerderij (reactie 1)	Particulier
2	Realiseren van een buitenzwemgelegenheid (reactie 2)	Particulier
3	Realisatie stadsstrand (reactie 3)	Initiatief
4	Invulling ontwikkelruimte (reactie 4)	Particulier
5	Visvriendelijke inrichting (reactie 5)	Particulier
6	Realiseren ambitieuze natuurdoelstelling (reactie 6)	Particulier
7	Uitbreiden weidevogelbeheer (reactie 7)	Particulier
8	Realiseren ambitieuze natuurdoelstelling (reactie 8)	Particulier
9	Realiseren ambitieuze natuurdoelstelling (reactie 9)	Vereniging
10	Waterkwaliteit KRW (reactie 10)	Particulier

REGENERATIEVE BOERDERIJ (REACTIE 1)

Reactie: Indiener heeft een passie voor integratie van natuur en landbouw. Hiertoe wil de indiener een regeneratieve boerderij/tuinderij starten. Natuur, landbouw en recreatie kan samengebracht worden in de Noordkop, bijvoorbeeld in de vorm van een voedselbosrand. Hier zijn bezoekers meer dan welkom.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Landbouw speelt een belangrijke rol in de Hoenwaard. Het bieden van ontwikkelruimte in balans met hoogwaterveiligheid en de aanwezige natuurwaarden is onderdeel van het gebiedsplan Hoenwaard 2030. Het natuurinclusieve voorstel is op dit punt niet in strijd met het gebiedsplan Hoenwaard 2030. Om de achtergronden van het plan te bepalen zal in een gesprek met indiener concreter op de reactie worden ingegaan. Daarna zal worden onderzocht of dit voorstel past binnen het hoogwaterveiligheidsbeleid. Ook zal worden bekeken of de gestelde opgaves voor natuur en waterkwaliteit kunnen worden behaald. Het projectteam neemt aangedragen plan mee in haar overweging en beslist later over het al dan niet verder onderzoeken.

REALISATIE BUITENZWEMGELEGENHEID (REACTIE 2)

Reactie: Indiener stelt voor om een buitenzwemgelegenheid te realiseren in de Hoenwaard. De indiener heeft goede herinneringen aan het buitenzwembad 'de Watermulder' en ziet een dergelijke voorziening ook graag voor de kinderen in Hattem. Daarnaast ontbreekt momenteel een locatie waar men veilig (en toegestaan) kan zwemmen.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: In het gebiedsplan Hoenwaard 2030 worden recreatieve mogelijkheden in de Noordkop genoemd, zoals kleinschalige waterrecreatie. Hierbij wordt niet in concrete zin ingegaan op het realiseren van een buitenzwemgelegenheid. De

reactie lijkt hiermee verder te gaan dan de ambitie van het gebiedsplan. Het projectteam Hoenwaard 2030 van de samenwerkende overheden neemt het aangedragen idee mee om de kansrijkheid in beeld te brengen.

REALISATIE STADSSTRAND (REACTIE 3)

Reactie Indiëners hebben een bewonersinitiatief opgericht voor de realisatie van een stadsstrand in Hattem. Het initiatief komt voort uit een binnen Hattem (en omstreken) breed gedragen gevoel dat mogelijkheden voor waterrecreatie momenteel ontbreken. Tot 2011 vond deze vorm van recreatie nog plaats in het natuurbad 'de Watermulder'. Na het sluiten van deze locatie is hier geen passend alternatief voor in de plaats gekomen. Het initiatief wil zodoende een stadsstrand realiseren in de Noordkop en benoemt verschillende voordelen;

- Meer ruimte voor het vasthouden van water in de omgeving in tijd van droogte.
- Natuur kan zich op nieuwe manieren ontwikkelen en aantrekkelijk gemaakt worden voor bezoekers.
- Waterrecreatie biedt verkoeling in de hetere dagen. Er is op dit moment geen zwemwater in Hattem.
- Illegale recreatie en zwemmen in de IJssel kan voorkomen worden door dit alternatief. Ook voor scheepvaart is dit veiliger.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: In het gebiedsplan Hoenwaard 2030 worden recreatieve mogelijkheden in de Noordkop genoemd. Hierbij wordt niet in concrete zin ingegaan op het realiseren van een buitenzwemgelegenheid. De reactie lijkt hiermee verder te gaan dan de ambitie van het gebiedsplan. Het projectteam Hoenwaard 2030 van de samenwerkende overheden neemt het aangedragen idee mee om de kansrijkheid in beeld te brengen. Een eerste kennismaking met het initiatief en het projectteam heeft reeds plaatsgevonden.

INVULLING ONTWIKKELRUIMTE (REACTIE 4)

Reactie 4.1: Indiener ontvangt graag het ontwerp projectplan voor de versterking van de noordelijke kade Hoenwaard door de verlegging van de teensloot (Hoenwaardse Wetering).

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Het ontwerp projectplan Waterwet Versterking noordelijke kade Hoenwaard, verlegging Hoenwaardse Wetering is toegestuurd.

Reactie 4.2: Indiener heeft de wens voor de invulling van de ontwikkelruimte W2. Primair in de vorm van een "levensloopbestendig erf 2.0" dat ruimte biedt aan een of enkele nieuwe levensloopbestendige woning(en). En één of enkele (semi)permanente recreatiewoningen (binnen of buiten het huidige bouwblok). Het huis ligt op een rivierduin en ligt daardoor hoog in het landschap.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Om ontwikkelruimte mogelijk te maken is rivierkundige ruimte nodig. Dit betekent concreet waterstand verlagende maatregelen om waterstand verhogende maatregelen te compenseren. De opgave vanuit het gebiedsplan is het verkennen van de mogelijkheden om de benodigde rivierkundige ruimte te vinden. Tijdens de planuitwerking worden deze (on)mogelijkheden in beeld gebracht in relatie tot het waarborgen van voldoende rivierkundige ruimte en de te behalen opgaven.

Indien ontwikkelruimte beschikbaar is, kan een initiatiefnemer zijn of haar initiatief laten toetsen aan de wet- en regelgeving, onder andere de Beleidslijn Grote Rivieren (BGR). Wat

daadwerkelijk mogelijk is, kan enkel op het niveau van een concreet plan getoetst worden. Binnen de huidige BGR zijn niet-riviergebonden activiteiten mogelijk, mits deze per saldo meer ruimte voor de rivier opleveren.

Recent is de kamerbrief Water en Bodem sturend verschenen. In deze brief staat dat in de uiterwaarden geen nieuwe bebouwing meer wordt toegestaan. De nadere uitwerking van dit beleid moet nog plaatsvinden in de actualisatie van de BGR.

In de komende maanden werkt het projectteam Hoenwaard 2030 van de samenwerkende overheden uit hoe invulling te geven aan de ontwikkelruimte gelet op de ontwikkelingen naar aanleiding van de kamerbrief en actualisatie van de BGR.

Reactie 4.3: Indiener is geen voorstander van de opgave uit het gebiedsplan om nieuw ooibos te realiseren.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Ooibossen zijn zeldzaam in Nederland. Ontwikkeling van ooibossen maakt onderdeel uit van de Natura2000 opgave voor de gehele IJssel en specifiek dit gebied. De brede uiterwaarde van de Hoenwaard staat onder invloed van de rivier, zonder dat bos meteen waterstandverhoging op de rivier tot gevolg heeft. Bovendien vormen de hoge zandgronden uitstekende locaties voor de verdere ontwikkeling van ooibossen. In het verleden is een integraal gebiedsproces doorlopen, waarbij de opgave ooibossen naar beneden toe is bijgesteld. Het resultaat is vastgelegd in de maatregelenkaart bij het gebiedsplan.

In komende fase gaat het projectteam het realiseren van de op de kaart aangegeven ooibossen onderzoeken. Het projectteam is zich bewust van de zowel positieve als negatieve signalen vanuit de omgeving. Aan de ene kant wordt de komst van ooibossen gezien als een positieve ontwikkeling voor de biodiversiteit en de natuur in het gebied. Aan de andere kant maken mensen zich zorgen over de zichtlijnen richting de IJssel en mogelijke predatoren in combinatie met vee en weidevogels. Deze informatie wordt meegenomen in de verdere planuitwerking.

Reactie 4.4: Indiener verzoekt om bestaande rasters (zoals gaas en prikkeldaad) te verwijderen zodat deze (bij hoogwater) geen belemmering meer zijn voor de van nature voorkomende dieren in het gebied. Ook moeten verplaatsingsbelemmeringen voor dieren in het gebied worden opgeheven.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Het projectteam neemt de aangedragen ideeën in overweging en gaat de kansrijkheid van de mogelijkheden in beeld brengen.

VISVRIENDELIJKE INRICHTING (REACTIE 5)

Reactie 5.1: Indiener bezit waardevolle kennis voor de aanleg van nevengeulen en het gebruik van de te ontwikkelen habitat door vissen. Hiertoe kan waardevolle kennis worden ingebracht.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Er wordt graag gebruik gemaakt van dit aanbod. Met indiener zal een overleg worden gepland.

Reactie 5.2: Indiener verzoekt om vis- en looprechten in het gebied te respecteren en/of in overleg opnieuw vorm te geven.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: De verbetering van de recreatieve kwaliteit van de hele Hoenwaard (onder andere inrichting Noordkop en ontwikkelen van kleinschalige

recreatie) is onderdeel van de herinrichting van de Hoenwaard. In deze fase is nog niet concreet nagedacht over de mogelijkheden voor sportvissen in het gebied. Graag gaat het projectteam daar met indiener over in overleg. In de planuitwerking zal op basis van huidige rechten en de opgave vanuit natuur en waterkwaliteit worden onderzocht hoe invulling te geven aan de vis- en looprechten.

REALISEREN AMBITIEUZE NATUURDOELSTELLING (REACTIE 6)

Reactie 6.1: Indiener vraagt om concretisering van de ontwikkeling van weidevogelgebied. Om tot een duurzame populatie weidevogels te komen is het van belang om het oppervlakte weidevogelgebied in totaliteit te vergroten. Het is van belang dat er EN meer oppervlakte weidegebied geschikt wordt gemaakt voor weidevogels EN dat dit een aaneengesloten gebied wordt. Alleen dan ontstaat ruimte voor een weidevogelpopulatie die sterk genoeg is om een natuurlijk ecologisch evenwicht te bereiken. Het probleem van predatiedruk is alleen aanwezig als de populatie te klein en te kwetsbaar is. Succesvolle voorbeelden in onder andere Wapenveldse Broek en de Polder Arkemheen worden aangehaald.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: In het gebiedsplan Hoenwaard 2030 is gezocht naar een mogelijkheid om de gebieden voor weidevogels te optimaliseren en zo goed mogelijk te combineren met de andere belangen in het gebied. Het weidevogelgebied kan eventueel versterkt worden door het weghalen van struweel en/of enkele bomen, door het creëren van een bredere doorgang naar het weidevogelgebied in het Wapenveldse Broek en door aanpassing van het peilbeheer. De aanpak is gericht op een grotere oppervlakte plas-dras om van betekenis te kunnen zijn voor de weidevogelstand. Een maatregel die daarbij hoort, is het vasthouden van water na hoogwater. Daarnaast worden nog meer maatregelen onderzocht in de planuitwerkingsfase. De opmerking dat er meer weidegebied moet komen en dat dit aansluitend moet zijn, nemen wij mee in de ontwerp-opgave, evenals andere belangen die hierbij spelen. Dit vindt plaats in overleg met deskundigen en belanghebbenden.

Reactie 6.2: Indiener benadrukt dat het van belang is om inheemse soorten aan te planten, om zo de biodiversiteit te bevorderen.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Op dit moment wordt gewerkt aan de uitwerking van het gebiedsplan. Hierbij zal onderzocht worden in hoeverre het mogelijk is om met inheemse soorten te werken.

Reactie 6.3: Indiener geeft aan dat in de huidige situatie onvoldoende kruidenrijk grasland aanwezig is in het gebied en wijst op het belang ervan voor een goede biodiversiteit. Indiener verzoekt om daar waar kruidenrijk grasland niet kan samengaan met de agrarische functie om (inheemse) kruidenrijke akkerranden te introduceren om de biodiversiteit en de natuurwaarde aanzienlijk versterken.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Op dit moment wordt gewerkt aan een uitwerking van het gebiedsplan. Het is de ambitie om te komen tot meer natuurinclusieve landbouw. Kruidenrijke akkerranden kunnen daar onderdeel van zijn. Als onderdeel van de planuitwerking zal onderzocht worden in hoeverre invulling gegeven kan gaan worden aan het realiseren van kruidenrijke akkerranden.

Reactie 6.4: Indiener vraagt aandacht voor de functie van de Hoenwaard als ecologische verbinding tussen de IJsseldelta en de Veluwe. Volgens de indiener heeft slecht beheer ertoe

geleid dat de Hoenwaard een blokkade vormt tussen IJssel en Veluwe. In de huidige situatie is sprake van een slechte/lage dagvlinderstand. Dagvlinders zijn belangrijke graadmeters voor de biodiversiteit. Verbetering van het bermbeheer kan deze verbinding herstellen, zorgen voor uitwisseling tussen populaties en de verspreiding van soorten. Indiener roept agrariërs en de gemeente Hattem op om ecologisch beheer toe te passen en wijst daarbij op de kleurkeur-methodiek van de Vlinderstichting. De wijze waarop Waterschap Vallei en Veluwe gefaseerd maaibeheer toe past op dijken wordt gewaardeerd.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Op dit moment wordt gewerkt aan de uitwerking van het gebiedsplan. Hierbij is aandacht voor verschillende opgaven, zoals het verbeteren van de waterkwaliteit en het versterken van de biodiversiteit en natuurwaarden in het gebied. Het is bekend dat de Hoenwaard een belangrijke verbinding vormt tussen IJssel en Veluwe. Ook is bekend dat het versterken van deze verbinding de biodiversiteit bevordert. De informatie uit deze reactie neemt het projectteam ter overweging en bekijkt wat de mogelijkheden zijn.

Reactie 6.5: Indiener verzoekt om uitbreiding van struweel in de Hoenwaard met inheemse soorten (onder andere de inheemse sleedoornpage) te versterken en meer leefgebied richting de Veluwe te bieden.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Op dit moment wordt gewerkt aan de uitwerking van het gebiedsplan. De mogelijkheden voor de ontwikkeling van struweel (met inheemse soorten) wordt onderzocht. Hierbij wordt nagegaan of dat past met de belangen van hoogwaterveiligheid en de mogelijkheden om te komen tot een robuuster en meer natuurlijk beheerd gebied voor weidevogels.

Reactie 6.6: Indiener vraagt aandacht voor natuuropgaven in de Hoenwaard en heeft zorgen over de invulling hiervan. De praktijk laat toch nog te vaak zien dat natuur het sluitstuk vormt als het op de realisatie aankomt. Zo is niet duidelijk hoe de natuurontwikkeling in de recreatieve zone (ligweide bijvoorbeeld) vorm krijgt, terwijl er al plannen liggen voor een stadsstrand. Het strand zelf is al ver uitgedacht; de natuurontwikkeling komt niet verder dan het slechts te benoemen.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Naast natuurontwikkeling kent het gebiedsplan opgaven op het gebied van landbouw, waterveiligheid en waterkwaliteit. Daarnaast wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn op het gebied van recreatie en de invulling van de ontwikkelruimte. Bij de integrale afweging van de belangen is het belangrijk dat dit in combinatie gaat met goed natuurbeheer en waar nodig zoning.

In de verdere uitwerking van deze opgaven krijgen natuur en recreatie een plek. Daarin zal zorgvuldig moeten worden afgewogen of de opgave geen negatief effect heeft op de (huidige) natuurwaarden. Op dit moment is nog niet zeker dat er een stadsstrand komt en als het er komt hoe dit er precies uit gaat zien. In alle gevallen zal de ontwikkeling moeten passen binnen de wettelijke kaders (bijvoorbeeld Wet Natuurbescherming, Natura 2000).

Reactie 6.7: Indiener geeft aan dat betekenisvolle natuurontwikkeling tijd en zorgvuldige aandacht vraagt, die verder gaat dan het aanplanten van mooie bloemen en planten. Indiener vraagt aandacht voor maatregelen die voorzien in de behoefte van de lokale planten en dieren. Indiener verzoekt de lokaal aanwezige kennis van natuurbeheer, natuurwaarde, soortenrijkdom en ecologie te betrekken bij de uitwerking van de plannen en de realisatie ervan.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Gebiedskennis wordt zoveel mogelijk meegenomen in het project. Wij gaan hierover graag met u in gesprek.

UITBREIDEN WEIDEVOGELBEHEER (REACTIE 7)

Reactie: Indiener benadrukt dat de populatie weidevogels sinds 1970 sterk is afgenomen en waardeert daarom dat hier aandacht aan wordt besteed in het gebiedsplan. De weidevogelstand is de afgelopen jaren verbeterd door maatregelen op weilanden tussen de Hoenwaardseweg en Veluwe Wetering. Ondanks dat pleit de indiener voor verdere uitbreiding van het weidevogelgebied.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Op dit moment wordt gewerkt aan de uitwerking van het gebiedsplan. Hierbij wordt nagegaan of het weidevogelgebied geoptimaliseerd kan worden, waarbij de randvoorwaarden die gelden voor de ontwikkeling van weidevogelgebieden in samenhang met andere belangen (waaronder ooibos en hoogwaterveiligheid) in acht worden genomen.

REALISEREN AMBITIEUZE NATUURDOELSTELLING (REACTIE 8)

Reactie 8.1: Indiener zet twijfels bij de mogelijkheden tot het ontwikkelen van weidevogelgebied. Hierbij worden verschillende knelpunten aangehaald; 1) oppervlakte is te klein om bestand te zijn tegen predatoren, 2) de waterstand is te laag om weerbaar te zijn tegen predatoren, 3) intensief agrarisch gebruik waardoor dekking (hoog gras) en het voedselaanbod (insecten met voorkeur voor kruidenrijke graslanden) niet voldoende is voor groeiende reproductie.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: We onderzoeken de geschiktheid van het gebied voor de realisatie van een robuuster en meer natuurlijk beheerd gebied voor weidevogels. Dit moet in samenhang met andere belangen (waaronder ooibos, hoogwaterveiligheid en landbouwkundig gebruik) worden afgewogen. We nemen de door u benoemde knelpunten mee in de uitwerking van het ontwerp en gaan hierover graag in gesprek.

Reactie 8.2: De indiener stelt voor om het weidevogelgebied uit te breiden richting het Wapenveldse Broek.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: De mogelijkheden voor de realisatie van een robuuster en meer natuurlijk beheerd weidevogelgebied worden onderzocht. Het verder uitbreiden van het weidevogelgebied buiten het projectgebied is geen onderdeel van de ontwerppoging.

Reactie 8.3: De indiener stelt voor om dit gebied te laten ontwikkelen tot een robuuste rivierdelta. Op deze wijze kan een oversteek gemaakt worden van de sleedoornpage naar Zwolle. Hierdoor kunnen volop mogelijkheden gecreëerd worden voor bijen en vlinders. Een dergelijke ontwikkeling zou goed aansluiten bij de Veluwe.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Binnen het project wordt gezocht naar een passende balans tussen natuur en andere functies van het gebied (onder andere landbouw en hoogwaterveiligheid). De maatregelen uit het gebiedsplan zijn hierbij het uitgangspunt van het ontwerpproces. Het gebiedsplan is het resultaat van een integraal proces met afstemming

tussen overheden en omgeving. Desondanks gaan wij graag in gesprek met u over de (on)mogelijkheden voor invulling van uw ideeën voor een robuuste rivierdelta.

Reactie 8.4: Indiener is benieuwd naar de verdere uitwerking van de recreatieve zone. Rust, stilte en afwezigheid van licht in de uiterwaarden is van belang voor diverse soorten. Dit is in strijd met een verdere toename van recreatie. Indiener vraagt aandacht voor natuuropgaven in de Hoenwaard en heeft zorgen over de invulling hiervan, in het bijzonder in combinatie met nieuw te realiseren recreatieve functies zoals ligweide en stadsstrand.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Een goede balans tussen de belangen recreatie en natuur is een van onze ontwerpogaven. Naast natuur is recreatie in het gebied ook een onderdeel van de opgave. Bij de verdere uitwerking zal zorgvuldig worden afgewogen welke (kleinschalige) recreatieve ontwikkelingen geen negatief effect hebben op de (huidige) natuurwaarden.

REALISEREN AMBITIEUZE NATUURDOELSTELLING (REACTIE 9)

Reactie 9.1: De vraag is of de lat in dit Natura 2000-gebied hoog genoeg ligt. Nergens in de stukken wordt gesproken over een doel voor N2000 gebied. Het verzoek is om het advies van de ecologische autoriteit over de Natuurdoelenanalyse Natura 2000-gebied Rijntakken mee te nemen in de plannen.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: In het gebiedsplan Hoenwaard 2030 worden diverse maatregelen beschreven die voortkomen uit de beheerplannen (Natuurbeheerplan Provincie Gelderland, Beheerplan Natura2000 Rijntakken en Kader Richtlijn Water). Zie onder andere 'Ontwikkelen inundatienatuur voor Natura 2000' of de ontwikkeling van kievitsbloemhooilanden en dotterbloemhooilanden in Opbroek. Tot slot is de gehele Hoenwaard onderdeel van het Natura 2000-gebied Rijntakken. De Natura 2000-doelen richten zich op herstel en ontwikkeling van habitats en leefgebieden van diersoorten (Habitatsrichtlijn) en leefgebieden voor vogelsoorten (Vogelrichtlijn). Ook zijn grote delen van de Hoenwaard onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Weidevogelgebieden maken onderdeel uit van het GNN (natuurdoeltype).

De natuurdoelanalyses (NDA) vormen een onderdeel van het ontwerpproces. De informatie uit de NDA's zijn onderdeel van de afweging voor vergunningverlening op basis van (nu nog) de Wet natuurbescherming. Als de ontwikkelingen daarmee in strijd zijn wordt de uitvoering niet vergunbaar en daarmee niet uitvoerbaar. Het is belangrijk dat de ontwerpen bijdragen aan het behalen van de gestelde natuurdoelen.

In de NDA is getoetst of de gestelde Natura 2000 doelen in de Rijntakken gehaald worden. Deze analyse is Rijntakken-breed en niet specifiek op de Hoenwaard gefocust. Binnen de analyse wordt concreet ingegaan op glanshaverhooiland, stroomdalgrasland, meren met krabbenscheer en fonteinkruiden en hardhoutoibos. De uitkomst van de NDA is dat de gestelde Natura 2000-doelen behaald zullen worden voor Natura 2000-gebied Rijntakken indien de maatregelen uit het Natura 2000 beheerplan uitgevoerd gaan worden. De Hoenwaard levert een mooie bijdrage aan het (tijdig) realiseren van de gestelde doelen.

Reactie 9.2: Indiener vraagt meer prioriteit voor natuur. In de planvorming moet geborgd worden dat beoogde natuurontwikkeling ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Dat natuurmaatregelen uitgevoerd worden, is helaas geen gegeven. Bestemmingsplannen of andere

waarborgen blijken in Hattem in de praktijk nauwelijks iets waard zonder derde die oplet en bereid is om handhaving te vragen.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Bij de planuitwerking is nadrukkelijk aandacht voor het thema natuur naast de andere opgaves. Het plan zal geen vermindering van de natuur in het gebied tot gevolg hebben. De (deel)opgave is juist om de natuur te versterken omdat de Hoenwaard een strategische plek inneemt in het Natura 2000-gebied Rijntakken en in het Gelders Natuur Netwerk. Daarnaast is de Hoenwaard een weidevogelgebied dat onderdeel is van de provinciale Omgevingsvisie. In het ontwerp zal gezocht worden naar een balans tussen de aanwezige functies en de natuur. Door de natuurinclusieve ontwerpen vast te leggen in besluiten wordt een basis gelegd voor de uitvoering van de plannen. De prioriteit voor natuur nemen wij integraal mee in de planuitwerking in samenhang met andere belangen.

Reactie 9.3: Indiener vraagt om meer maatregelen om de verbinding tussen de uiterwaarden en verbindingzone te versterken (nabij Hattemerpoort). Dit moet voornamelijk plaatsvinden door het toevoegen van (grote en kleine en meer natuurlijke) uittreedplaatsen voor dieren (fauna).

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Bij de recente dijkversterking langs het Apeldoorns Kanaal zijn in 2021 bij De Belt (Hattemerpoort) twee fauna uittreedplaatsen gerealiseerd. Het Apeldoorns Kanaal ter hoogte van de Hattemerpoort valt buiten het plangebied. Het realiseren van fauna uittreedplaatsen is daarmee geen onderdeel van het project Hoenwaard 2030. Op dit moment zijn bij de initiatiefnemers geen ontwikkelingen rondom de Hattemerpoort bekend waar deze wens aan gekoppeld kan worden.

Reactie 9.4: Er zijn tot nu toe geen natuurorganisaties betrokken geweest bij de ontwikkeling van de plannen. Centraal in het plan staan initiatieven en een samenwerkingsovereenkomst tussen deze overheden op basis waarvan een opdracht tot uitwerking is gegeven, maar waarvan de inhoud ons niet bekend is.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: In de vorige fase van het project hebben de samenwerkende overheden gewerkt met een werkgroep met vertegenwoordigers van belanghebbenden en eigenaren uit het gebied. Ook zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd waarbij belanghebbenden informatie konden ophalen en brengen.

Net als tijdens de verkenning is binnen de planuitwerking ruimte voor participatie en kunnen natuurorganisaties meedenken over de invulling van de ontwerpogaven. Hiervoor heeft u een uitnodiging ontvangen.

Reactie 9.5: Indiener mist informatie over het rivierkundige effect (invloed op IJssel).

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: De rivierkundige effecten van voorgenomen maatregelen worden inzichtelijk gemaakt als onderdeel van het project. De daadwerkelijke rivierkundige berekeningen (effect van de plannen op de IJssel) kunnen pas definitief gemaakt worden als het ontwerp verder is uitgewerkt. Zo ver zijn we nu nog niet. Vaststaat dat rivierkunde een belangrijke randvoorwaarde voor de opgaven is. Bij de voorlopige berekeningen is ervan uitgegaan dat de plannen uit het gebiedsplan Hoenwaard 2030 tot stand gebracht kunnen worden.

Reactie 9.6: Indiener uit zorgen over een toename van recreatie. Dit zorgt voor meer onrust terwijl natuur voorop zou moeten staan in een Natura 2000-gebied. Breng meer rust in het

gebied, vooral in de kop van de Hoenwaard. Mensen lopen nu, met honden en paarden, door weilanden richting de IJssel.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Bij de realisatie van recreatieve voorzieningen zal zorgvuldig moeten worden afgewogen of de opgave bij de andere opgaven in het gebied aansluit (onder andere natuur en landbouw). Hierbij is het van belang dat er geen negatief effect is op de (huidige) natuurwaarden, waartoe mogelijk gewerkt kan worden met zonering. De ontwikkeling zal hierbij moeten passen binnen de geldende wettelijke kaders (bijvoorbeeld Wet Natuurbescherming, Natura 2000-gebied).

Reactie 9.7: Indiener maakt zich zorgen over de ontwikkeling van recreatie in de Kop van de Hoenwaard. Hiertoe wordt de zorg geuit dat diverse kwetsbare soorten en territoria verstoord worden (onder andere aanwezigheid van een burcht van een bever en kwetsbaar grasland met kievitsbloemen). Indiener geeft aan dat al een keuze is gemaakt voor een strandje en over de locatie.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: De plannen voor een stadsstrand maken vooralsnog geen onderdeel uit van het gebiedsplan Hoenwaard 2030. Bij de planuitwerking is nadrukkelijk aandacht voor natuureffecten. Daarbij gaat het in het gebiedsplan om meer belangen dan alleen natuur of weidevogel of oobos. In het ontwerp zal rekening moeten worden gehouden met alle belangen waarvoor opgaven zijn opgenomen.

Reactie 9.8: Indiener uit zorgen over de samenstelling van het projectteam, waarbij de rol van natuurorganisaties beperkt zou zijn. Indiener verwacht dat participatie in het project Hoenwaard 2030 niet zal bijdragen aan het resultaat, indien het project wordt uitgevoerd door dezelfde overheden als in eerdere fasen. Er wordt een aantal voorbeelden aangehaald van projecten waar de rol van natuur niet goed door betreffende overheden is meegenomen (Hattemerpoort, haven van Hattem, aanleg van fauna-uittreedplaatsen).

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: De verschillende belangen in het gebied worden zo goed mogelijk bediend door een breed projectteam met verschillende specialisten. Hierbij zijn eveneens specialisten op het gebied van ecologie voorzien, om het belang van natuur voldoende te borgen. Uw inbreng kan hier een waardevolle bijdrage aan leveren. Graag wil het projectteam met indiener in gesprek om mee te denken over de verdere invulling van de plannen en gebruik te maken van uw kennis van het gebied.

WATERKWALITEIT KRW (REACTIE 10)

Reactie 10.1 Voor de verbinding tussen de IJssel en de Wetering zou ook gebruik kunnen worden gemaakt van de aanwezige geul (waar de weg doorheen is gelegd). De eigenaren van de grond waar dit ligt hebben geen bezwaar tegen ingrepen op hun land. Hierdoor is de ingreep veel minder ingrijpend.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Projectteam neemt de aangedragen variant mee in haar overweging en beslist later over het al dan niet verder onderzoeken.

Reactie 10.2: de waterkwaliteit van de kolk op het land van indiener is niet goed. Het heeft een te hoog fosfaatgehalte. Indiener vraagt of een rechtstreekse verbinding kan worden gemaakt met de kolk en de IJssel voor een verbeterde afvoer.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Het projectteam neemt aangedragen idee mee in haar overweging en beslist later over het al dan niet verder onderzoeken.

Reactie 10.3: Indiener schrikt van het voornemen om de Hoenwaard te verlagen. Dat komt het huidige karakter en de diversiteit niet ten goede.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Op enkele locaties in het gebied is het reliëfvolgend verlagen uitgewerkt. Tijdens het ontgraven wordt het bestaande microreliëf behouden en/of uitvergroot, wat een positief effect heeft op de beleving van het cultuurhistorisch landschap, de biodiversiteit en de verbetering van de waterkwaliteit (KRW). Daardoor blijft het huidige karakter deels geborgd. Het verlagen van de Hoenwaard is deels nodig om andere ontwikkelingen (rivierkundig) mogelijk te maken.

Reactie 10.4: Indiener heeft de wens om de Hoenwaard en de Hoogwatergeul Wapenveld als 'aanvalsplangrutto' aan te merken.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Dit wordt meegenomen in de planuitwerking, want dit project kent ook een opgave voor weidevogels in het gebiedsplan. Daarbij moet wel altijd rekening worden gehouden met de andere belangen en opgaven die spelen in het gebied. De hoogwatergeul Wapenveld maakt geen onderdeel uit van het project.

Reactie 10.5: Misschien kan het plan aansluiten bij het initiatief van Urgenda om melkveehouders te laten experimenteren met kruidenrijk grasland.

Reactie namens initiatiefnemers Hoenwaard 2030: Op dit moment wordt gewerkt aan een verdere concretisering van de invulling van het gebiedsplan. Hierbij zal onderzocht worden in hoeverre invulling gegeven kan gaan worden aan het realiseren van kruidenrijke akkerranden.